

H. Leśniak,
student,

Koło Naukowe «Interkreator» Sekcja: «Ekonomia Rozwoju»;
Scientific supervision by:

M. Leszczyńska,
PhD (Economics),

*Katedra Ekonomii i Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych,
Instytut Ekonomii i Finansów, Kolegium Nauk Społecznych,
Uniwersytet Rzeszowski, Polska*

KRYPTOWALUTY JAKO PRZYSZŁOŚĆ FINANSÓW PAŃSTWOWYCH - SZANSE I ZAGROŻENIA

Wprowadzenie i problem badawczy

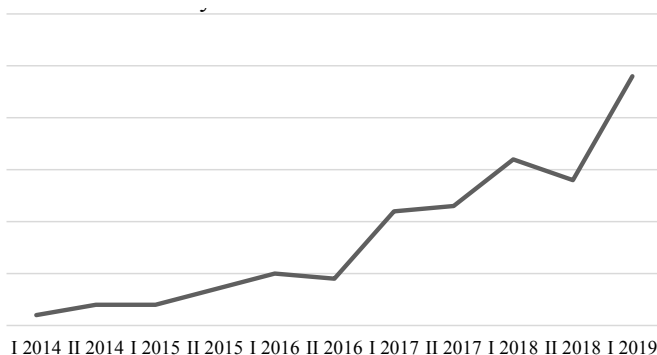
Waluty wirtualne od pewnego już czasu silnie oddziałują na wyobraźnię współczesnych inwestorów. Dokonuje się to w obliczu wielu zmian ekonomicznych oraz coraz mniejszej anonimowości transakcji elektronicznych. Stąd waluta, która pozwala na niemal całkowicie anonimowe płatności, będąca w pewien sposób poza systemem oraz poprzez częste zmiany swojego kursu dająca możliwość osiągnięcia ponadprzeciętnych zysków, zyskała wielu zwolenników na całym świecie. Pomimo wielu wad kryptowalut jako środka płatniczego są kraje, które zdecydowały się na wprowadzenie ich jako obowiązującej waluty. Celem niniejszego artykułu jest przenalizowanie decyzji Salwadoru o wprowadzeniu Bitcoina jako obowiązującej waluty, możliwych jej konsekwencji oraz przyszłości kryptowalut jako walut państwowych.

Wyniki badań i dyskusja

We wrześniu 2021 roku Salwador jako pierwsze państwo na świecie zdecydował się na wprowadzenie kryptowaluty, Bitcoina, jako pełnoprawnego środka płatniczego. Decyzja ta została skrytykowana przez międzynarodowe instytucje finansowe. Bank Światowy odrzucił prośbę Salwadoru o pełnienie funkcji doradczej w tym procesie. Z kolei Międzynarodowy Fundusz Walutowy również ostrzegał przed możliwymi konsekwencjami wprowadzania Bitcoina do publicznego, państwowego obrotu. W związku z podjęciem tej decyzji agencja Moody's obniżyła rating Salwadoru, co sprawiło, że wzrosła rentowność długu publicznego tego państwa o prawie 11%. Wśród obywateli Salwadoru przeprowadzono liczne sondaże na temat tej decyzji. Około 44%

osób było przeciwnych wprowadzeniu Bitcoina, twierdząc, że pogorszy to stan gospodarki. Ponadto 55% badanych stwierdziło, że jedynie skorzystają na tym osoby już związane z biznesem, czyli przedsiębiorcy. Pojawiały się nawet opinie, że skorzysta na tym tylko rodzina prezydenta. Większość respondentów przyjęła tę decyzję negatywnie, spodziewając się też negatywnych konsekwencji. Z kolei 93% Salwadorczyków nie chciałoby otrzymywać wynagrodzenia w Bitcoinach. Jako powody niechęci podawano głównie: zmienność kursu, nieufność oraz brak wiedzy z zakresu tej problematyki [1, 2]. Okazuje się, że w rzeczywistości mniej niż 5% Salwadorczyków w ogóle rozumie, czym jest i jak funkcjonuje Bitcoin. W celu przekonania obywateli do korzystania z Bitcoina, każdy mógł otrzymać portfel kryptowalut z równowartością 30 dolarów, co odpowiadało 0,00065 Bitcoina. W założeniu cały system płatności miał przyjąć Bitcoina jako środek płatniczy, a transakcje miałyby odbywać się przez skanowanie kodu QR. Głównym celem wprowadzania kryptowaluty były tańsze przekazy pieniężne (wykonywane pomiędzy portfelami kryptowalut są one bowiem niskie). Korzystanie z innowacyjnych metod płatności miało też przyciągać inwestorów [3]. W styczniu 2022 agencja Moddy's ponownie ostrzegła o możliwej niewypłacalności Salwadoru, spowodowanej inwestycjami w Bitcoina. Szacuje się, że do stycznia 2022 roku Salwador stracił na transakcjach z wykorzystaniem Bitcoina 10-20 mld dolarów.

Warto też wskazać na zagrożenia związane z kryptowalutami. Wielu prywatnych inwestorów może ulec pokusie nielegalnej działalności za pomocą

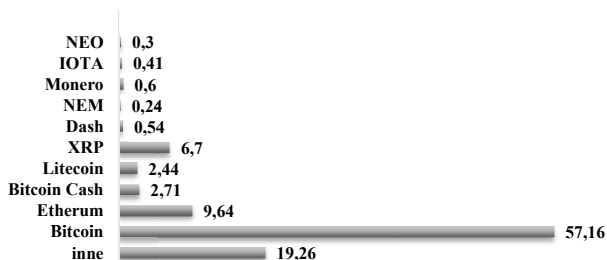
Wykres 1. Liczba spraw zarejestrowanych w prokuraturach w latach 2014 – styczeń 2019 dotyczących kryptowalut

Źródło: [4, s. 77]

walut wirtualnych. Jak pokazuje wykres 1 z roku na rok ilość przestępstw z wykorzystaniem walut wirtualnych wzrasta.

Okazuje się, że wiele spraw karnych związanych z przestępstwami za pośrednictwem wirtualnych walut jest umarzane z powodu braku dowodów lub przepisy w niedostatecznym stopniu opisują, jaka działalność nosi znamiona przestępstwa. Sytuacjom takim mają przeciwdziałać coraz bardziej rygorystyczne i efektywniejsze ogólnowiatowe reguły przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu AML/CFT (*Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism*). Pranie pieniędzy jest bowiem wspólnym mianownikiem przestępstw „kryptograficznych”, ponieważ każdy przestępca, który uzyskał nielegalne bitmonety, zmierza najpierw do ukrycia ich pochodzenia, a potem zamiany środków krypto na gotówkę. Problem jest duży, skoro wskazano, że w samym 2020 roku łączne, uszczuplenia spowodowane przestępczością dotyczącą walut wirtualnych wyniosły 4,5 biliona dolarów [4, s. 76].

Z kolejna wykresie 2 zaprezentowano popularność poszczególnych walut wirtualnych w działalności przestępczej. Doskonale widać jak popularny w tej materii jest bitcoin.

Wykres 2. Rola poszczególnych bitmonet w przestępczości z wykorzystaniem kryptowalut

Źródło: [4, s. 79]

Kryptowaluty umożliwiają wykonywanie transakcji niemal całkowicie anonimowo. Daje to możliwość wykorzystania ich w działalności przestępczej. Za ich pomocą może odbywać się handel narkotykami, działalność terrorystyczna czy wyprowadzanie pieniędzy z przedsiębiorstw i unikanie płacenia podatków. Ponadto kurs kryptowalut jest bardzo nieprzewidywalny i często ulega zmianie. Daje to możliwość spekulacji, ale również nieuczciwych praktyk rynkowych. Dobrym przykładem takiej sytu-

acji były zmiany kursu kryptowaluty Dogecoin, która powstała dla żartu, bazując na bohaterze zabawnych obrazków w internecie. Do fali popularności przyczyniły się wpisy na twitterze Elona Muska, który w prostych i zabawnych słowach zwrócił uwagę świata na tą wirtualną walutę jednocześnie windując jej kurs.

Z kolei na wykresie 3 zaprezentowano kurs Bitcoina od 2017 roku. Widać jak dużą zmienność ceny prezentuje ta waluta. Pomimo, iż jest ona uważana za jedną z najstabilniejszych i najbezpieczniejszych kryptowalut, przewidzenie zmian jej kursu jest trudne.

Wykres 3. Kształtowanie się kursu Bitcoina (w USD)

Źródło: [5]

Cechą kryptowalut, która również wpływa na negatywny ich odbiór, jest ilość energii, jaka jest potrzebna do ich wytworzenia. Jak wynika z analizy De Nederlandsche Bank, pojedyncza transakcja Bitcoina generuje emisję CO₂ równą emisjom przeciętnej holenderskiej rodziny. Z kolei przez trzy tygodnie ślad węglowy samego Bitcoina wynosi niemal 37 megaton CO₂ rocznie. Okazuje się, że tyle samo generuje przez rok cała Nowa Zelandia [6]. Specyfika pozyskania kryptowalut wymaga ciągłego działania dużej ilości komputerów, których podzespoły wymagają dużej ilości energii, dzięki temu możliwe jest uzyskanie odpowiedniej mocy obliczeniowej, aby taki proces był opłacalny.

Wnioski

Jak można zauważyć na przykładzie Salwadoru międzynarodowe instytucje finansowe nie są przychylnie wprowadzaniu kryptowalut do obrotu publicznego jako waluty obowiązującej w kraju obok walut tradycyjnych. Eksperymenty takie mogą skutkować obniżeniem ratingów kraju. Ponadto wiąże się to z zagrożeniami związanymi ściśle z funkcjonowaniem walut

wirtualnych. Wysoka i częsta zmienność ich kursów naraża budżet państwa na duże straty, które nie zawsze są możliwe do przewidzenia. Należy zwrócić uwagę, że nawet państwowy portfel kryptowalut pozostaje tworem wirtualnym, co może powodować zagrożenie ataków hackerskich i utratę kapitału.

Obecnie obowiązujące przepisy oraz poziom zrozumienia kryptowalut przez władze państwowe nie pozwala na skuteczne oraz bezpieczne wprowadzenie walut wirtualnych jako obowiązującego środka płatniczego. Wielu obywateli również nie jest przychylnych takim rozwiązaniom i w ogóle nie rozumie jak waluty cyfrowe działają oraz w jaki sposób będzie można je wykorzystać. Skorzysta na tym mały odsetek obywateli, którzy dobrze poruszają się w świecie wirtualnym.

Również kryminalna natura Bitcoina nie może pozostać niezauważona przez władze państwowe. Wprowadzenie tokenów do publicznego obrotu może pomóc w przestępczej działalności.

Poza przedstawionymi wyżej czynnikami można też stwierdzić, że oddziaływanie kryptowalut na środowisko jest zbyt duże, aby mogły one służyć jako alternatywa do tradycyjnych środków płatności. Potrzebne są konkretne przepisy prawa, które wynikną z dogłębnego zrozumienia funkcjonowania blockchainu oraz metod obrotu kryptowalutami tak, aby jasne było które działania są dozwolone. Dopiero, gdy zlikwidowana zostanie antysystemowa atmosfera wokół Bitcoina będzie można rozważyć wprowadzanie go jako obowiązującej waluty. Równie ważne będzie wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii w procesie pozyskiwania kryptowalut, aby wywierały one jak najmniejszy wpływ na środowisko. Niezmienny zapewne pozostanie jednak niestały kurs kryptowalut, więc inwestowanie za ich pomocą państwowych pieniędzy ciągle będzie wiązało się z wysokim ryzykiem.

References:

1. Badanie przeprowadzone przez Centrum Badań Obywatelskich (CEC) Uniwersytetu Francisco Gavidia (UFG). URL: <https://www.economista.net/economia/Bitcoin--El-dolar-es-la-moneda-preferida-de-los-salvadorenos-a-la-hora-de-recibir-remesas-segun-un-sondeo-20210708-0027.html>
2. Badanie przeprowadzone przez Izbę Handlowo-Przemysłową Salvadora. URL: <https://camarasal.com/wp-content/uploads/2021/06/Encuesta-Bitcoin-CAMARASAL-2021-proyeccion-y-prensa-002.pdf>
3. Kabza M. Eksperyment monetarny Salvadora. 24.09.2021. URL: <https://www.obserwatorfinansowy.pl/bez-kategorii/rotator/eksperyment-monetarny-salwadoru>

4. Opitek P., Góral K. Analiza kryminalna transferów kryptowalutowych w pracy prokuratora (cz. I). *Prokuratura i Prawo*. 2020. 4-5, S. 77.
5. BTS BitStamp USD. URL: <https://www.money.pl/pieniadze/bitcoin/bitstamp,btc-stampusd,usd.html>
6. Beldowicz A. Bitcoin. Jedna transakcja truje tyle, co cała rodzina przez 3 tygodnie, 19.01.2022. 2022. URL: <https://klimat.rp.pl/emisje/art19305201-bitcoin-jedna-transakcja-truje-tyle-co-cala-rodzina-przez-3-tygodnie>.